1184

1184
RĀṢṬRĪYA padyāvalī (prabhāta-pherīcīṃ gāṇīṃ) 2.
Navīna āvṛtti.
Mumbaī: Bhāve āṇi Maṇḍaḷī, [1931?].
16 p. 13 cm.
Part 2 of a collection of nationalistic songs.
NAI 1584
PP Mar B 33; PIB 72/12

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

N. L. I.
Pic 72/12

राष्ट्रीय पद्यावली

(प्रभात-फेरीचीं गाणीं)

IMPERIAL RECORD DEPARTMENT
RECEIVED.
21 NOV. 1930

तिसरी आवृत्ति

प्रकाशक—सावे आणि मंडळी, बुकसेलर्स,
ठाकुरद्वार नाका, मुंबई.

किंमत १ आणा

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA
Rs. 7/12
Rs. 7/12
Rs. 7/12

इंग्रजाचा पराभव

लेखक—श्रीयुत अच्युत बळवंत कोल्हटकर

इंग्रजांनीं मराठ्यांचा पराभव केला असेल तर मर्द मराठ्यांनीं इंग्रजांचाहि कसा अद्भुत पराभव केला याचें शब्दचित्र या कादंबरींत अत्युत्कृष्ट असून मर्द मराठ्यांचा पराक्रम फक्त यांच सचित्र कादंबरींत पहावयास मिळेल.

किंमत १॥ रुपया

कोणत्याही लेखकाचें कोणतेंही पुस्तक पहिल्यानें आमच्याकडे मागवा.

भावे आणि मंडळी, बुकसेलर्स आणि पब्लिशर्स,
ठाकुरद्वार, मुंबई.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

राष्ट्रीय पद्यावली

प्रभात फेरीचीं गाणीं.

१

(भुजंगप्रयात)

निशा संपली, जाहली सुप्रभात ।
उषा दिव्य संदेश घेऊन येत ॥
तिचे दिव्य संदेश या आयकाया ।
नका बंधुनो ! घालवूं संधि वायां ॥ १ ॥

। पद ।

राष्ट्रिय झेंडा पहा आमुचा
गगनीं फडफडणार
आतां स्वराज्य आम्हि घेणार ॥ १ ॥

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

मर्द मराठे आणिक सारे
उगा न कधि वसणार ;
जन हो गांधि-लढा लढणार ॥ २ ॥

नोकरशाही लाठीशाही
गाजवीत बसणार ।
नाहीं आम्ही तिला डरणार ॥ ३ ॥

परकी सत्ता लाठीवाली
हुकुम कोण करणार ?
आम्ही मुळि न तिला नमणार ॥ ४ ॥

गांधी-नेहरू कारागारीं
असेच काय बसणार ?
कां त्यां तुम्ही सोडविणार ? ॥ ५ ॥

मंत्र गांधिचा ऐकुनि आपण
शपथ हीच घेणार ।
कीं " स्वदेशीच वरणार " ॥ ६ ॥

बंधु, भगिनिनों उठा उठा तर
काय झोंप घेणार ।
का हा झेंडा फडकविणार ? ॥ ७ ॥

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

मातृभूमिचें रक्षण करण्या
आम्हि सिद्ध होणार ।
आमुचा झेंडा फडफडणार ! ॥ ८ ॥

जगिं उरला उपकारापुरता !

(चालः—श्रीविश्ववंद्य गणराज.)

तो विश्ववंद्य गांधी । जाहला वंदी ॥ ध्रु० ॥

शांतिबलानें भ्रांति घालवी ।
जग त्याला वंदी । जाहला वंदी ॥ १ ॥

वेडा म्हणतां वेडचि लावी ।
गुंगे आनंदीं । जाहला वंदी ॥ २ ॥

सत्यचि बोले । सत्यचि चाले ।
सत्याचा छंदी । जाहला वंदी ॥ ३ ॥

जगिं उरला उपकारापुरता ।
कमला तो कैदी । जाहला वंदी ॥ ४ ॥

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

शत्रूलाही मित्र लेखुनी ।
उतरवितो धुंदी । जाहला वंदी ॥ ५ ॥
अनंत छंदी कवि हा वेडा ।
नाचे आनंदीं । जाहला वंदी ॥ ६ ॥

पद (घनःश्याम सुंदरा० या चालीवर)

उठा बंधुंनो, उठाच आतां, सुप्रभात झाली ।
परदास्याची दीर्घकालची निशा सरत आली ॥ ध्रु० ॥
श्वेत रात्रिकीटकरव आतां सहज बंद पडला ।
घूकवृंद घूत्कार सोडुनी गिरिगव्हरिं दडला ।
दास्यजनित अज्ञानतिमिर नभिं होता जो भरला ।
स्वराज्यरविकर फांकतांचि तो समूळ ओसरला ॥

चाल । हा चक्रवाक गांधी सामोरा जाउनी ।
रंजवी रवीला गोड गान गाउनी ।
किलबिलाट करिती इतर खगहि धावुनी ।
असा समय हा कसा दवडितां, नभीं अंशुमाली ।
हाक मारितो, उठा अडकरी व्हा स्वराज्यशाली ॥ ७ ॥

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

(सदा हृदयीं या)

चला सेवेला, सुप्रसंग आला । झिंदाबाद बोला राष्ट्रसंघ आला ॥

कहर उसळला, जुलुम वाढला, देश विकल जाहला झणीं समरिं पातला, गांधि आला ॥ १ ॥

घांव सोसतां होई देव तत्वतां पहा दगड तो स्वतां झणीं यत्न साधतां बोध झाला ॥ २ ॥

देशसेवकां कप्र अतिनिका देशी जगन्नायका अमा अंत बघसि कां जगत्पाला ॥ ३ ॥

प्रभुसि विनवूं या देई बुद्धि नृप नया करीं प्रभुवर सुदया झणीं दास्य नुरवि या हिंदवालां ॥ ४ ॥

२

(आनंदकंद ऐसा)

स्मरणीं सदा असावें । ते देशबंधु भावें । नेहरू स्वमातृ-भाला । नमुनी विदेशि झाला । जय त्यासि नित्य बोला । नमुनी अनन्यभावें ॥ १ ॥

आवास वृद्ध झाला । कारागृहीं निघाला । देण्या तुम्हां सुखाला । उतराई त्यासि व्हावें ॥ २ ॥

देवी सरोजिनी ती । निरपेक्ष साधकर्ती । वनवासि होय बोला । जय तीस एकभावें ॥ ३ ॥

सत्याग्रहींत वीर । पुण्याग्रहींत शूर । समरीं शिरे सुधीर । भोपटकरा नमावें ॥ ४ ॥

ते वावुराव गेले । देशार्थ कष्ट केले । स्वसुखासि धिःक-रीलें । त्यांतें सदा स्मरावें ॥ ५ ॥

या होमकुंडिं आजी । आहुति देति गाजी । देशार्थ स्वत्व त्याजी । त्यांतें सदा स्मरावें ॥ ६ ॥

मेरुमणी महात्मा । तिलकासमान आम्हां । जगतासि मान्य धर्मा । त्यांतें सदा नमावें ॥ ७ ॥

३

(सवसे राम भजन कर)

झाला देश भिकारी पहा नुरलें सत्व जनांत अहा ॥ ध्रु० ॥

मँचेस्टरचें कापड नाहीं ताडी माडी पाडी । दारिद्र्याच्या घोर कर्दमीं उघडा डोळे आर्यी ॥ १ ॥

नाना व्यसनें जडवुनि अंगी भेदनीति माजविती । परकी कोल्हे सना साउनी हातिं नरोटी देती ॥ २ ॥

धर्मभावना उज्ज्वल करुनी आत्मकार्य साधावें । भेदनीतिनें राज्य करावें ऐसी कुटिला नीति ॥ ३ ॥

अर्भक अबला यांना देती लत्ता लाज त्यजोनी । समजा उमजा अजुनी तरि हो बहिष्कार घ्या हातीं ॥ ४ ॥

सत्तामद हा न टिके ऐसें शास्त्रपुराणें वदती । सहस्र पापें पुरतीं भरतां-अनर्थ होइल पुढती ॥ ५ ॥

(चालः—क्या धोका दे रहि यारो । माबाप ये सरकार)

बघुं कोण रोकतो आम्हां । स्वातंत्र्य आम्ही घेणार ॥ ध्रु० ॥

पूर्वी ज्यां चळवळी झाल्या । वाटला खेळ जगताला ।

परि आतां निश्चय केला । मागें न आम्ही हटणार ॥ १ ॥

शिणलीस मायभू भारी । आजवरी कारागारीं ।

दे सोडुन चिंता सारी । तुज खास मुक्त करणार ॥ २ ॥

राणाजि, शिवाजी, बाजी, । बहु दुःख तुम्हां देते जी ।

परसत्ता ती आतांचि । विलयास पार नेणार ॥ ३ ॥

हैदरा टिपू सुलताना । धारिलेंस भाइ ! कां मौना ।

' सोचना छोडकर गाना ' । आह्लाद हिंद होणार ॥ ४ ॥

गांधिजी अतुल सेनानी । संग्राम शुद्ध शस्त्रांनीं ।
मरणाची भीति ध्यानीं । कोठली उभी रहाणार ॥ ५ ॥
सर्व देश स्वाधिन[1] व्हावे । राष्ट्रांत[2] प्रेम नांदावें ॥
कल्याण जगाचें व्हावें । हा यत्न आम्ही करणार ॥ ६ ॥
स्वातंत्र्ययुद्ध देशाचें । देवकार्य मानुनि साचें ।
आम्हि आपुल्या सर्वस्वाचें । बलिदान त्यांत करणार ॥ ७ ॥

" घेऊं, स्वराज्य घेऊं ! "

(चाल:—चरखा चला चलाकर...)

चरखा फिरून फिरवूं । घेऊं स्वराज्य घेऊं ॥ध्रु०॥
नुरली मनांत भीती । सत्याग्रहीच प्रीती ।
श्रद्धा कसास लावूं । घेऊं स्वराज्य घेऊं ॥ १ ॥
गाऊं स्वदेशगीतें । काढूं सुतास हातें ।
खादीच नित्य लेवूं । घेऊं स्वराज्य घेऊं ॥ २ ॥
व्यापार सर्व गेला । परदेश पुष्ट झाला ।
आतां स्वदेश सेवूं । घेऊं स्वराज्य घेऊं ॥ ३ ॥

---

१ स्वतंत्र. २ राष्ट्रराष्ट्रांत.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

जनताजनार्दनाला । निज देशदेवतेला ।
सर्वस्व आज वाहूं । घेऊं स्वराज्य घेऊं ॥ ४ ॥
टिळकांनिं हेंच केलें । गांधीहि तेंच बोले ।
देशास नित्य ध्याऊं । घेऊं स्वराज्य घेऊं ॥ ५ ॥
कवि हा अनंतछंदी । देशास नित्य वंदी ।
प्रेमें सुगीत गाऊं । घेऊं स्वराज्य घेऊं ॥ ६ ॥

(हरि माझ्या मंदिरिं कधिं तुम्ही याल ? या चालीवर)

वंधुजन, लवकरि-जागृत व्हा ॥ ध्रु० ॥
परवशताही शत-विध जाचे
दुःसह झाली पहा ॥ वंधुजन ॥ १ ॥
परतंत्रजीवनें नाडली जनता
दिसतसे त्रस्त अहा ॥ वंधुजन ॥ २ ॥
कर-भार जड वहु देऊनि कृंपिवल
दिनि-दिनीं थकले पहा ॥ वंधुजन ॥ ३ ॥
परकीय नेती धन-धान्य लुटुनी
स्वजन उपाशी अहा ॥ वंधुजन ॥ ४ ॥

परवश–जीवन-बंधन टाकुनि
आधार स्वदलीं पहा ॥ बंधुजन ॥ ५ ॥
चरका-सुदर्शन फिरवुनि तनुवरि
देशी वसन वहा ॥ बंधुजन ॥ ६ ॥
स्वातंत्र्याचें ध्येय न सोडा
तत्फल त्वरित पहा ॥ बंधुजन ॥ ७ ॥

[चाल–ऊठिं गोपालजी, जाइं धेनूकडे]

संघशक्ती जरी । प्रबल व्हावी तरी ।
हृढ धरा अंतरीं । ऐक्यभाव ॥ १ ॥
द्वैत पावो लया । वधुनि ऐक्योदया ।
जेविं अरुणोदया । अंधकार ॥ २ ॥
ऐक्य तुमच्या मनीं । ऐक्यची भाषणीं ।
ऐक्यची वर्तनीं । नित्य राहो ॥ ३ ॥
ऐक्य जर साधलें । संघबळ वाढलें ।
सुकर मग जाहलें । देशकार्य ॥ ४ ॥
ऐक्य म्हणुनी वरा । संघ हृढ-तर करा ।
भारता उद्धरा । प्रार्थना ही ॥ ५ ॥

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

अधिक नच मागणें । अधिक नच सांगणें ।
मुज्ञ तुम्ही शाहणे । राष्ट्रदेव ॥ ६ ॥

(चालः—मुनो मुनोजी मेरे यार)

धा सोडुन सारी चैन । वापरा स्वदेशी कपडा ॥ ध्रु० ॥
मायभू भिकारी झाली । संपत्ति तियेचि गेली ।
चोरांनीं स्वगृहें भरिलीं । कशि नये तुम्हांला करुणा ॥ १ ॥
व्यापार कराया आले । आपसांत आम्हां लढवीलें ।
पारतंत्र्य शिरीं लादीलें । कशि नये० ॥ २ ॥
आमुचे धंदे बुडवीले । कारागिर विलया नेले ।
सर्वांस मजुर बनवीलें । कशि नये० ॥ ३ ॥
चोरांनीं मलिदा खावा । धत्तुरा धन्यासी द्यावा ।
हा न्याय कसा सोसावा । कशि नये० ॥ ४ ॥
परदास्य लयाला जावें । भारता सौख्य लाधावें ।
तरि देशी-व्रत आचरावें । 'आनंद' विनवि तुम्हांला ॥ ५ ॥

---

१ राष्ट्र आहे देव ज्यांचा असे.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

चाल—(हरहर महादेव)

सोडुनि भारत जन-मन कैसा । हरहर स्वाभिमान गेला ॥ध्रु०॥
रुतली मातृभू दैन्य-पंकीं तरी निद्रासुख घेतां ॥
करुण स्वरें हो आक्रंदे ती त्रातां नच अजि उरला
हरहर स्वाभिमान गेला ॥ १ ॥
पूर्वजविक्रम विसरुनि कांहो नादानचि बनलां ॥
स्वधर्मप्रीती स्वदेशप्रेमा लुला कसा अजि झाला ॥
हरहर स्वाभिमान गेला ॥ २ ॥
भेदभाव माजले भयंकर कलहानलिं पडला ॥
परकी फॅशन करी द्रव्यहिन देश दरिद्री झाला ॥
हरहर स्वाभिमान गेला ॥ ३ ॥
हिंददेश हा परमेशाचा आहे बहु प्यारा ॥
वाहुनि तत्पदिं तन-मन-धन हो समर्थ बनवा त्याला ॥
हरहर स्वाभिमान गेला ॥ ४ ॥

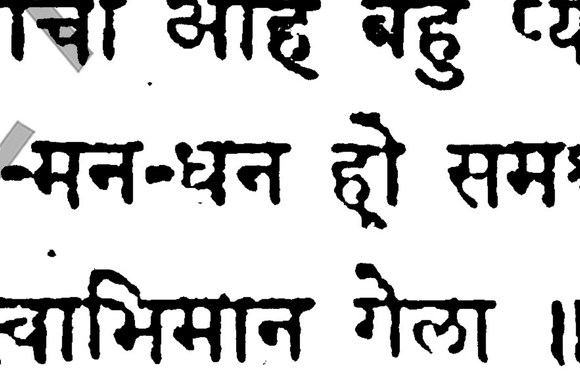

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

महाराष्ट्रांतील सरस्वतीभक्तांनीं तसेंच केसरी, महाराष्ट्र, नवा काळ, सुदर्शन, बलवंत, श्रद्धानंद, प्रताप, संदेश, रामदास रामदासी इत्यादि अनेक वृत्तपत्रांनीं मुक्त-कंठानें एकदां तरी वाचण्याची शिफारस केलेलें

महाराष्ट्राचा स्वातंत्र्यवीर

श्रीयुत वासुदेव बळवंत फडके यांचें चरित्र हातींच्या स्थितींत वाचल्यावांचून राहूं नकाच.

किंमत फक्त १२ आणे

हें व इतर कोणतेंही नवीन पुस्तक व ग्रंथ आमचेकडे पहिल्यानें मागवा.

भावे आणि मंडळी, बुकसेलर्स आणि पब्लिशर्स,
ठाकुरद्वार, मुंबई.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA

मराठ्यांचे अतुल पराक्रम, शौर्य, धैर्य यांचें सर्वोत्कृष्ट वर्णनचित्र

कै. सी. के. दामले

यांची सर्वोत्कृष्ट सचित्र ऐतिहासिक कादंबरी

वसईचा रणसंग्राम

किंमत १। रुपया.

कोणतेंही नवीन पुस्तक व ग्रंथ आमचेकडे पहिल्यानें मागवा.

भावे आणि मंडळी, बुकसेलर्स आणि पब्लिशर्स,
ठाकुरद्वार, मुंबई

प्रिंटर—मंगेश नारायण कुळकर्णी, कर्नाटक छापखाना,
३१८ ए, ठाकुरद्वार मुंबई नं. २

पब्लिशरः—स. के. भावे, चालक, भावे आणि मंडळी, बुकसेलर्स, ठाकुरद्वार नाका, मुंबई.

NATIONAL ARCHIVES OF INDIA